



EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

PREDMET ŠTEFEK protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 65173/17)

PRESUDA

STRASBOURG

2. lipnja 2022.

Ova je presuda konačna, no može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Štefek protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u odboru u sastavu:

Péter Paczolay, *predsjednik*,

Raffaele Sabato,

Davor Derenčinović, *suci*,

i Liv Tigerstedt, *zamjenica tajnice Odjela*,

uzimajući u obzir:

zahtjev (br. 65173/17) protiv Republike Hrvatske koji je hrvatski državljanin g. Željko Štefek, koji je rođen 1956. godine i živi u Donjem Lapcu („podnositelj zahtjeva”) i kojeg je zastupala gđa M. Miše, odvjetnica iz Trogira, podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”) dana 30. kolovoza 2017.;

odluku da se Vladu Republike Hrvatske („Vlada”), koju je zastupala njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik, obavijesti o zahtjevu;

očitovanja stranaka;

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 3. svibnja 2022. godine,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena na navedeni datum:

PREDMET SPORA

1. Podnositelj zahtjeva bio je zaposlen kao vozač sanitetskog vozila u Domu zdravlja Korenica („poslodavac”), a dio radnog vremena provodio je u pripravnosti.

2. Predmet se odnosi na navodno prekomjerne troškove parničnog postupka koje mu je naloženo platiti zbog tužbe koju je podnio protiv svog poslodavca tražeći razne naknade na temelju radnog odnosa (primjerice za pripravnost, rad na predneradni dan; rad u smjenama; prekovremeni rad; rad subotom, nedjeljom i državnim praznicima; noćni rad; neiskorištene slobodne dane).

3. Tijekom postupka vještačenjem je utvrđeno da razlika u naknadi podnositelju zahtjeva za pripravnost na dan pred neradni dan i na državne praznike iznosi 12.381,26 hrvatskih kuna (HRK). U dopuni tom vještvu, vještak je potvrdio da naknada za prekovremeni rad i slobodne dane tijekom vremena koje je podnositelj proveo u pripravnosti iznosi 254.141,12 kuna, ali da takav izračun nije uređen propisima kojima se uređuje obračun i naknada plaće, a koji su primjenjivi na podnositelja.

4. Kao rezultat toga, podnositelj zahtjeva precizirao je svoj tužbeni zahtjev u skladu s vještačenjem i tražio isplatu 254.141,12 kuna (približno 34.500,00 eura (EUR)) te je istaknuo i podredni zahtjev, što je mogućnost predviđena člankom 188. Zakona o parničnom postupku, za isplatu 12.381,26 kuna (približno 1.600,00 eura).

5. Dana 28. lipnja 2016. prvostupanjski sud u cijelosti je prihvatio podnositeljev podredni zahtjev i dosudio mu 12.381,00 kunu, a ujedno je odbio njegov glavni zahtjev za iznos od 254.141,00 kunu jer važećim

propisima nije bila predviđena naknada za slobodne dane tijekom vremena provedenog u pripravnosti. Sud je tuženiku naložio i da podnositelju nadoknadi puni iznos troškova postupka koji su mu nastali, odnosno 34.750,00 kuna (približno 4.700,00 eura).

6. U žalbenom postupku, dana 2. veljače 2017. Županijski sud u Osijeku potvrdio je prvostupanjsku presudu u pogledu osnovanosti, ali ju je preinačio u pogledu troškova naloživši podnositelju da tuženiku nadoknadi troškove postupka u iznosu od 13.375,00 kuna (približno 1.800,00 eura). Uzimajući u obzir kao vrijednost predmeta spora i glavni i podredni zahtjev, drugostupanjski sud smatrao je da je podnositelj uspio samo s manjim iznosom svog tužbenog zahtjeva te da stoga treba poslodavcu nadoknaditi troškove postupka u cijelosti. Presuda je dostavljena podnositeljevu odvjetniku 16. ožujka 2017. godine, a podnositelj nije iskoristio nikakva daljnja pravna sredstva.

7. Podnositelj zahtjeva prigovorio je, na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije i članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju, da je iznos troškova koji mu je naloženo platiti nerazumno visok. Prigovorio je i na temelju članka 13. Konvencije da nije imao na raspolaganju djelotvorno pravno sredstvo u tom pogledu te na temelju članka 14. Konvencije da je bio diskriminiran zbog različite sudske prakse domaćih sudova.

OCJENA SUDA

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE

8. Vlada je tvrdila da podnositelj zahtjeva nije iscrpio domaća pravna sredstva jer nikad nije podnio ustavnu tužbu protiv drugostupanjske presude.

9. Sud je već napomenuo da je Ustavni sud povremeno, iako ne dosljedno, ispitivao prigovore o troškovima postupka podnesene na temelju članka 62. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu (vidi *Čolić protiv Hrvatske*, br. 49083/18, stavak 29., 18. studenoga 2021.). Međutim, prema informacijama koje je Vlada pružila u svom Revidiranom izvješću o poduzetim mjerama podnesenom Odboru ministara u okviru izvršenja prethodnih presuda protiv Hrvatske koje su se odnosile na nerazumne troškove postupka (vidi *Klauz protiv Hrvatske*, br. 28963/10, 18. srpnja 2013.; i *Cindrić i Bešlić protiv Hrvatske*, br. 72152/13, 6. rujna 2016.), ustavnu tužbu treba smatrati djelotvornim pravnim sredstvom za prigovore o troškovima postupka od donošenja rješenja Ustavnog suda od 6. lipnja 2017. S obzirom na to da je odluka o žalbi u podnositeljevu predmetu dostavljena njegovu odvjetniku 16. ožujka 2017. (vidi stavak 6. ove presude), od njega se nije moglo zahtijevati da iscrpi pravno sredstvo koje mu u relevantno vrijeme nije nudilo razumne izgleda za uspjeh (vidi *Vučković i drugi protiv Srbije* (preliminarni prigovor) [VV], br. 17153/11 i 29 drugih zahtjeva, stavci 73. – 74., 25. ožujka 2014.). Prema tome, prigovor Vlade mora se odbiti.

10. Sud dalje primjećuje da ovaj prigovor nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije niti je nedopušten po bilo kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglašiti dopuštenim.

11. Opća načela o pristupu sudu u predmetima o troškovima postupka sažeta su u predmetu *Čolić* (gore naveden, stavci 39. – 44.). U tom je predmetu Sud potvrdio da nerazumni troškovi postupka mogu otvoriti pitanje o pristupu sudu prvenstveno u slučajevima kada stranka uspije s osnovama tužbenog zahtjeva, ali ne s cijelim iznosom. Sud je smatrao i da se u takvim slučajevima trebaju navesti važni razlozi koji bi opravdali činjenicu da su troškovi postupka bili jednaki ili veći od financijske naknade dosuđene tužitelju u danom predmetu (vidi gore navedeni predmet *Čolić*, stavak 46.).

12. U ovom predmetu, Sud kao prvo primjećuje da je podnositelj zahtjeva podnio osnovan tužbeni zahtjev protiv svog poslodavca tražeći isplatu naknada na temelju radnog odnosa (vidi stavak 2. ove presude). Budući da nije bilo jasno je li prema mjerodavnim propisima o radu imao pravo na naknadu za prekovremeni rad tijekom vremena provedenog u pripravnosti, podnositelj je iskoristio postojeći postupovni mehanizam namijenjen upravo takvim situacijama nesigurnosti i istaknuo podredni zahtjev pred sudom potražujući, s jedne strane, veći iznos koji bi uključivao tu naknadu i, podredno, niži iznos iz kojeg je ta naknada bila isključena. S obzirom na to da su se oba njegova zahtjeva temeljila na zaključcima vještaka (vidi stavke 3. i 4. ove presude), ne može se reći da je podnositeljev zahtjev bio neopravdano preuveličan (vidi gore navedeni predmet *Čolić*, stavak 55., i usporedi nasuprot tome gore navedeni predmet *Klauz*, stavak 93.). U konačnici je bio u potpunosti uspješan i s osnovama svog podrednog zahtjeva i s njegovim iznosom jer su domaći sudovi zaključili da nije imao pravo na plaćeni prekovremeni rad tijekom vremena provedenog u pripravnosti (vidi stavak 5. ove presude).

13. Sud smatra da se u takvim okolnostima trebaju navesti važni razlozi koji bi opravdali činjenicu da su troškovi postupka koje je podnositelju naloženo platiti poslodavcu bili veći od financijske naknade koja mu je dosuđena u ovom predmetu (vidi gore navedeni predmet *Čolić*, stavak 46.). Vlada je tvrdila da je to zbog činjenice da je podnositelj zahtjeva istaknuo podredne zahtjeve i činjenice da nije uspio s glavnim zahtjevom s većim iznosom. Međutim, nije dostavila nikakvu domaću sudsku praksu kojom bi pokazala kako su domaći sudovi utvrđivali vrijednost predmeta spora u slučajevima u kojima su tužitelji u parničnom postupku, kao podnositelj zahtjeva, istaknuli nekoliko tužbenih zahtjeva u jednom postupku na temelju članka 188. Zakona o parničnom postupku.

14. Sa svoje strane podnositelj zahtjeva dostavio je dvije presude u kojima su domaći sudovi došli do zaključka dijametralno suprotnog zaključku u njegovu predmetu. Naime, u predmetima dvojice njegovih kolega koji su podnijeli tužbeni zahtjev istovjetan njegovu s istim ishodom u pogledu

osnovanosti, drugi žalbeni sud odbio je žalbu njihova poslodavca i njegovim kolegama dosudio naknadu troškova postupka u cijelosti.

15. Nadalje, iz članka 188. stavaka 1. i 2. u vezi s člankom 37. Zakona o parničnom postupku, kao i iz daljnje sudske prakse koja je dostupna Sudu (primjerice, iz odluke Vrhovnog suda Rev-961/1995 od 4. veljače 1999., kao i odluke Županijskog suda u Varaždinu Gž 1085/09-2 od 18. studenoga 2009.), proizlazi da se, kada tužitelj istakne podredni zahtjev i ne traži od suda da mu dosudi oba iznosa, već samo jedan ili drugi iznos, vrijednost predmeta spora dvaju zahtjeva ne kumulira.

16. Slijedi da pristup žalbenog suda u podnositeljevu predmetu, u kojem je taj sud kumulirao dva podnositeljeva podredna zahtjeva radi utvrđivanja njegova uspjeha u postupku, ne samo da je rezultirao apsurdnim ishodom da je podnositelju naloženo platiti troškove postupka svog poslodavca u iznosu većem od iznosa koji mu je dosuđen na ime naknada na temelju radnog odnosa (usporedi gore navedeni predmet *Čolić*, stavak 59.) već se čini i da je bio u suprotnosti s domaćim pravom i sudskom praksom o tom pitanju.

17. Prethodna razmatranja dostatna su da Sud zaključi da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije.

II. OSTALI PRIGOVORI

18. Podnositelj zahtjeva prigovorio je i na temelju članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju da je iznos troškova koji mu je naloženo platiti bio nerazumno visok, na temelju članka 13. Konvencije da nije imao na raspolaganju djelotvorno pravno sredstvo u tom pogledu te na temelju članka 14. Konvencije da je bio diskriminiran zbog različite sudske prakse domaćih sudova.

19. Uzimajući u obzir činjenice predmeta, podneske stranaka i svoja gore navedena utvrđenja, Sud smatra da je ispitao glavna pravna pitanja otvorena u ovom zahtjevu i da nije potrebno donijeti posebnu odluku o dopuštenosti i osnovanosti podnositeljevih preostalih prigovora (vidi *Centar za pravna istraživanja u ime Valentina Câmpeanua protiv Rumunjske* [VV], br. 47848/08, stavak 156., ECHR 2014).

PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

20. Podnositelj zahtjeva potraživao je 6.465,00 eura na ime naknade materijalne štete, što je odgovaralo iznosu od 1.800,00 eura koji mu je naloženo platiti poslodavcu na ime troškova i iznosu od 4.665,00 eura za troškove koji su njemu nastali u domaćem postupku i koji mu nikada nisu nadoknađeni. Nadalje je potraživao 1.500,00 eura na ime naknade nematerijalne štete i 820,00 eura na ime troškova i izdataka nastalih pred Sudom.

21. Vlada je osporila te iznose. Troškove koji su podnositelju nastali tijekom domaćeg postupka nije smatrala dijelom materijalne štete te je naglasila da, u svakom slučaju, podnositelj nije dostavio dokaz da je ikada zapravo platio bilo kakve troškove tuženiku.

22. Sud je utvrdio povredu podnositeljevih konvencijskih prava zbog troškova koje je morao platiti tuženiku u svom predmetu u iznosu od 13.375,00 kuna (približno 1.800,00 eura). S obzirom na to da je ta presuda postala pravomoćna i izvršna, Sud podnositelju dosuđuje navedeni iznos na ime materijalne štete u cijelosti. Kad je riječ o preostalom dijelu podnositeljeva zahtjeva za naknadu materijalne štete, koji se, kako je istaknula Vlada, zapravo odnosi na troškove i izdatke koji su podnositelju nastali pred domaćim sudovima, Sud smatra prikladnijim razmotriti ih u nastavku u kontekstu podnositeljeva zahtjeva za troškove i izdatke.

23. Sud nadalje smatra da je podnositelj zahtjeva zasigurno pretrpio određenu frustraciju i duševnu bol zbog odluke žalbenog suda o troškovima u njegovu predmetu te stoga podnositelju dosuđuje iznos od 1.500,00 eura na ime naknade nematerijalne štete, uvećan za sve poreze koji bi se mogli zaračunati na taj iznos.

24. Konačno, kad je riječ o troškovima i izdacima, uzimajući u obzir dokumente koje posjeduje, Sud smatra razumnim podnositelju dosuditi iznos od 2.400,00 eura, koji obuhvaća troškove i izdatke koji su nastali i pred domaćim sudovima i pred Sudom, uvećan za sve poreze koji bi se podnositelju mogli zaračunati na taj iznos.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *utvrđuje* da je prigovor na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije dopušten;
2. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije;
3. *presuđuje* da nije potrebno odvojeno ispitati dopuštenost ili osnovanost preostalih prigovora;
4. *presuđuje*
 - (a) da tužena država podnositelju zahtjeva treba u roku od tri mjeseca isplatiti sljedeće iznose koje je potrebno preračunati u valutu tužene države po tečajnoj stopi važećoj na dan namirenja:
 - (i) 1.800,00 EUR (tisuću osamsto eura) na ime naknade materijalne štete, uvećano za sve poreze koji bi se mogli zaračunati;
 - (ii) 1.500,00 EUR (tisuću petsto eura) na ime naknade nematerijalne štete, uvećano za sve poreze koji bi se mogli zaračunati;

PRESUDA ŠTEFEK protiv HRVATSKE

- (iii) 2.400,00 EUR (dvije tisuće četiristo eura) na ime naknade troškova i izdataka, uvećano za sve poreze koji bi se mogli zaračunati podnosiocu zahtjeva;
 - (b) da se od proteka prethodno navedena tri mjeseca do namirenja plaća obična kamata na navedene iznose koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda;
5. odbija preostali dio zahtjeva podnosioca za pravednu naknadu.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku 2. lipnja 2022. godine u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Liv Tigerstedt
Zamjenica tajnice

Péter Paczolay
Predsjednik

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

ALKEMIST
European Translation Agency
ALKEMIST/STUDIO d.o.o.
Miramarska 24/6, 10 000 Zagreb
OIB: 72466496524